

7/10 6. 6
255
М. ЦУКИЋ.

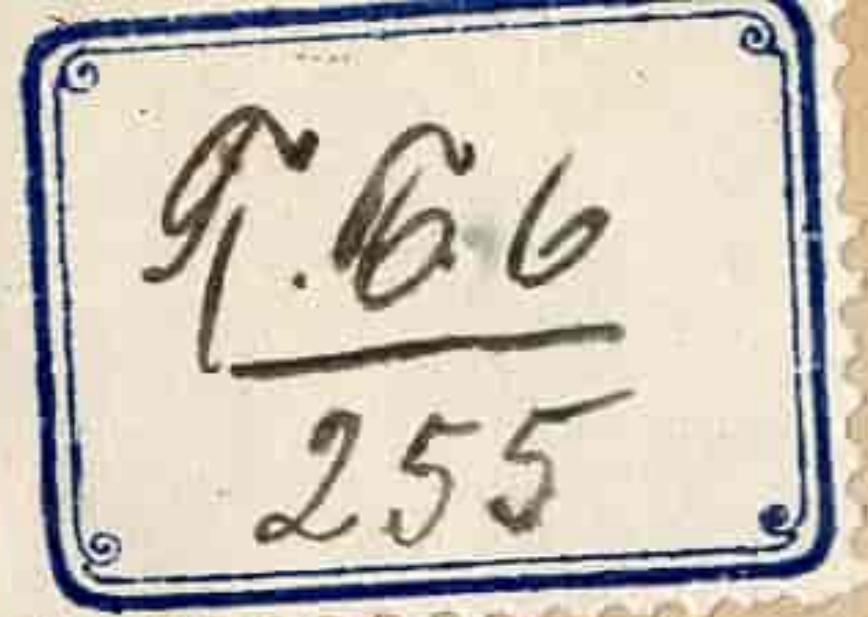
ГРАЂА
ЗА
ЗАКОН
О
БЕОГРАДСКОЈ ОПШТИНИ

Издање Београдске Општине

БЕОГРАД
Народна Штампарија Љуб. Ј. Бојовића
1909

Цена 0.60. дин.

М. ЦУКИЋ.

Лука Ћеловић
БЕОГРАД

Luka Celović
BEOGRAD

ГРАЂА
ЗА

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45766

ЗАКОН О

БЕОГРАДСКОЈ ОПШТИНИ

Издање Београдске Општине

БЕОГРАД

Народна Штампариа Лјуб. Ј. Бојовића
1909

Цена 0.60. дин.

THE
LIFE OF
JOHN
B. COLEMAN
BY
J. B. COLEMAN

THE
LIFE OF
JOHN
B. COLEMAN
BY
J. B. COLEMAN

THE
LIFE OF
JOHN
B. COLEMAN
BY
J. B. COLEMAN

THE
LIFE OF
JOHN
B. COLEMAN
BY
J. B. COLEMAN

Моја реч

Проучавајући наш јаван и државни живот кроз тридесет година, могао сам својим очима запазити големи, апсолутни напредак Србије у свима правцима.

Упоређујући пак наш културни развој с другим народима, чак и онима поред нас, могао сам исто тако уочити, да ми према њима у државном и културном напредовању сувише споро крочимо.

Ја држим, да је главни узрок овом релативном назатку: немање довољно јавних службеника (државних и општинских чиновника) и немање довољно потребних закона.

Ми смо по броју чиновника и по броју закона *неколико пута* слабији од ма које напредне земље у свету.

Јавни посао, који у Србији отаљава један чиновник, отправљају у напредном свету (Белгији, Саксонској и т. д.), просечно тројица.

Наша Народна Скупштина избацује 5—6 закона за један сазив; Енглези су незадовољни кад им парламенат не лиферије толико закона за једно вече*)

Број чиновника и број закона стоји у правој сразмери према просвећености једног народа.

Они су последица људског напретка исто као што га и стварају.

*) Рекорд је однесен једне седнице с примљених 42 законска пројекта у првом читању, и 288 пројеката одбачених.

Кад цела Србија страда од ова два недостатка, колико тек мора да пати отуда елита српског рода, најкултурније парче српске земље — Београд?

Он је без мало од 1806. у српским рукама а доживео је за то време свега два закончића (трошарински и грађевински) — зато и јесте овакав.

Као рођеном Београђанину познате су ми скроз месне прилике београдске, а као одборнику општинском, дала ми се прилика, да упознам цео механизам данашње општ. администрације. Зато није никако чудо што делим мишљење свих мислених људи и свих својих другова у Одбору, да је први корак за унапређење Београда, доношење оделитог закона за њ.

Да бих олакшао посао позваних чинилаца, који имају да спреме тај закон, сматрах да им неће бити на одмет, ако одужујући према своме родном месту један грађански дуг, њима ставиш до руку своје опаске и искуство у облику кодификоване грађе.

Колико овај начин излагања мисли може бити згодан за чланове каке законске комисије или одбора, толико је незгодан за шири круг читалаца, јер излаже поједине одредбе без мотива, објашњења и њихова правдања.

С тога ће бити потребно, да се тенденција ове законске грађе у главним потезима објасни.

На првоме месту пашће у очи, да су све одредбе о изборима општинским из овог закона избачене. Ово је учињено с тога што се желело, да закон београдски буде сачуван од партиског трвења и борбе, који могу бити тако кобни за његово доношење, а доцније за његов опстанак у целини.

Даље, код општ. финансија спроведено је начело модерне науке, да општина по могућству има оделите порезе од државних и на другој основи.

Увођењем многих, нових непосредних пореза дата је могућност, да се за коју годину постигне постпуно елиминирање трошарине, изузев можда на алкохолна пића.

У глави која говори о културном унапређењу Београда, обратила се нарочита пажња на његово неразумно ширење. На подизање предграђа, као што су Ново Селиште, Булбулдер, Јовиновац, Топчидерско брдо и т. д. која су учинила да је Београд један од најскупљих и најнеуређенијих већих градова у свету; а несумњиво најнездравија варош у Европи — пошто данас умире у Београду више одраслих људи само од једне туберкулозе плућа ($16^0/_{00}$) него што умире на пр. у Лондону ($14^0/_{00}$) од свих сто и толико разних болести, којима се поноси медецинска наука, да их је пронашла. —

Многе одредбе о уређењу кафана, продавница (дућана) и о заштити народног здравља изгледаће великој маси Београђана и чудновате и сувише строге. Исто сам тако уверен, да ће многе новине за наше законство као и прибављање санкције сваком члану овог закона бити зазорне чак и нашој правничкој интелигенцији, која је одрасла, за минулих тридесет година, под звездом демагогије час са престола час са клупа сеоских механа.

Требало је написати закон за нешто о чем читав народ нема ни речи а камо ли појма. (за „варош“ „муниципију“).

Познавајући све наше недостатке карактера, у шта долази међ прве редове тромост у извођењу рефорама, урођена рутина, конзерватизам

за све што се затекло било добро или зло—нисам у овом послу терао до крајњих рационалних граница, већ сам као сваки добар Србин стао на пола пута.

Тако нисам смео из општине београдске да избацам Општински Суд, као јуридикчну власт, и ако му ту није место. Савлађујући себе у логичном извођењу овог посла по начелима правне науке ипак сам морао да извршим један мали преврат онде где су се неке беспредметне државне установе или законски прописи испредпречили па ометају сваки напредак. Овој тежњи су пале као жртве: београдски физикат и грађевински одељак и огромна већина законских прописа подобних само за управљање сеоским општинама.

А како би тек била поздрављена ова моја грађа, кад би се пошло рационално још и даље па укинула и Управа града Београда или сна поставила на место општине београдске?

Тај посао нека буде још један корак у напред оних, који долазе после нас.

Митров-дан 1909.
у Београду

М. Цукић.

ЗАКОН

ЗА

ОПШТИНУ БЕОГРАДСКУ

ГЛАВА I.

Опште одредбе.

Члан 1.

Општина београдска је самоуправно тело, којим се управља по одредбама овог закона.

Члан 2.

Пословима општине београдске управљају: Суд, Одбор и Збор.

Суд општине београдске састоји се из Председника, два потпредседника и седам кметова.

Један потпредседник мора бити правник а други техничар, са факултетском спремом, исто тако од седам кметова двојица морају бити правници, а један техничар.

Члан 3.

Права и дужности београдских грађана; састављање бирачких и гласачких спискова: састав, сазив, и рад општинскога збора; права и дужности Одбора и Суда, општинских часника, старешина одељења, и службеника; надзор државне власти; казне и одговорност појединих општинских органа; жалбе и рокови по раду и

решењима општине београдске: одређују се законом о Општинама за Краљевину Србију, у колико за поједине ствари овим нарочитим законом није друкчије прописано за београдску општину.

Члан 4.

Круг рада председника општинског суда, оба потпредседника, кметова и одборника, који би их замењивали; плате општинских часника, награде одборника да присуствовање у седницама Одбора, у седницама пододбора и комисијама прописује се нарочитим правилником. Овај се правилник утврђује на пет година Краљевим указом на предлог Министра Унутрашњих Дела и има силу закона.

Члан 5.

Општина београдска има иста права и дужности према појединцима и према држави, нарочито што се тиче обавеза пореских и војних, као и остале општине у Србији.

Члан 6.

Старање за јавну безбедност Београда као престонице пада на терет држави.

Општина међу тим врши сама и о свом трошку санитетско-полициску и грађевинско-полициску службу.

Управа града Београда тога ради ставља, на захтев општинског суда, сваке године потребан број нижих полициских органа и старешина.

Општина је дужна за ове позорнике и њихово издржавање, одевање и становање стављати потребне суме у редован буџет општински.

Члан 7.

Управа града Београда и њезини квартовни одељци старају се за извршење овог закона и

прибављају му силу, било по службеној дужности, било по доставама општинског Суда.

ГЛАВА II Општинске финансије

Члан 8.

Општина београдска је финансијски потпуно самостална.

Све редовне и ванредне приходе и расходе износи општина у годишњем буџету.

Општински суд саставља буџет, према завршним рачунима минуле три године, до 1. октобра сваке године и подноси га на преглед буџетском пододбору, који бира општински Одбор из своје средине.

Буџетски пододбор претреса буџет у заједничким седницама са представником општинског Суда и старешинама одељења којих се тиче, и чини споразумно са судом потребне измене.

По свршетку свога рада подноси пододбор образложен предлог општинском одбору ради пријема буџета.

Ако се Суд не би могао сложити у свему са пододбором, може и он поднети Одбору одвојен образложени предлог.

Буџетски пододбор дужан је свршити преглед предложеног буџета и поднети предлог одбору најдаље до 15. новембра сваке године.

Ако то не учини износи се судски предлог буџета без предлога буџетског пододбора — Одбору на одобрење.

Општински Одбор дужан је одобрити буџет до Божићних празника сваке године.

Овако одобрен буџет има за потоњу годину силу закона.

Члан 9.

Општински одбор не може у предложеном буџету повећавати поједине расходе или нове уносити без пристанка општинског Суда.

Члан 10.

Општински Суд може у току године тражити одобрење од Одбора за измену појединих тачака у буџету као и накнадне и ванредне кредите.

Ове измене у буџету имају силу закона ако их Одбор већином од $\frac{2}{3}$ свих одборника усвоји.

Члан 11.

Општински Суд је дужан све предвиђене расходе утрошити. Ако то не узмогне учинити изнеће Одбору до 15. децембра сваке године разлоге зашто није могао буџет расхода извршити, а Одбор је власан решити: да ли да се предвиђени расходи унесу као уштеда у готовину или утроше.

Члан 12.

Општина београдска има право самостално задужити се до 500.000 динара на основу предвиђених али јоште ненаплаћених прихода.

За задужења преко ове суме а до 2.000.000 динара потребно је одобрење Министра финансија; а за задужење преко 2.000.000 динара потребно још и овлашћење збора.

а) Општинска добра

Члан 13.

Непокретна имања општине београдске деле се на имања:

1. Опште, јавне користи, и
2. приватне природе.

Имања опште користи су ова: улице, тргови, градине, а сем тога још и „Бањичка утри-

на,“ „Топчидерско брдо,“ „Бара Венеција“ и „Карабурма.“

Границе ових четири последњих имања дужна ја општина омеђити у року од 3 месеца по супању у живот овог закона.

Сем тога јавна су добра и све грађевине, које су нарочито подигнуте за јавну употребу као цркве, школе, суднице, болнице, музеји, позоришта, библиотеке и т. сл.

Сва остала непокретна имања као куће и земљишта, који су припали Општини регулацијом вароши, комасацијом или расељавањем у појединим деловима градским или атара и који по својој величини, положају или конструкцији нису подесни за јавне службе, сачињавају приватна добра општинска.

Члан 14.

Општински Суд по одобрењу Одбора располаже слободно општинском приватном имаовином. Општинска непокретна имања од опште користи може Суд по решењу Одбора отуђити, продати, разменити или намену њихову променити тек по одобрењу Државног Савета.

Али за отуђивање оних делова јавних имања, која по регулационом плану престају потпадати под улице или тргове није потребно одобрење Државног Савета.

Општински Суд и Одбор су власни поједина општинска имања приватне природе огласити за имања јавне користи и на то их употребити.

Али ако би Суд и Одбор хтели које имање јавне користи или један део њихов да прометну у општинска приватна имања, потребно је одобрење Државног Савета.

б) Општинске дажбине

Члан 15.

Општински Суд прописује таксе, које Суд као судска власт наплаћује од приватних за рад по спорним и неспорним делима у корист општинске благајнице.

Ове таксе имају силу закони по одобрењу Државног Савета.

Члан 16.

Суд и Одбор имају право предвидети у буџету општинском прирез по сразмери државног непосредног пореза а највише до 100⁰/₀ тог пореза.

За прирез који прелази величину државног непосредног пореза потребно је одобрење Министра Финансија.

Овај прирез наплаћују државне пореске власти и предају га општинској благајници.

За ову услугу дужна је општина плаћати држави станарину за сва пореска одељења у Београду.

Члан 17.

Општина београдска има право да у атару свом наплаћује нарочити непосредни порез, који се зове *зградарина* и то од свих зграда и земљишта неозиданих према њиховој величини, положају, употреби и приходу на начин како Одбор општински пропише нарочитим правилником, који по одобрењу његову од стране Министра Финансија има силу закона.

Општина београдска дужна је да наплати од зградарине најмање онолико, колико држава добија чистог непосредног пореза на зграде и земљишта у атару београдском, а има право највише на два пут толико.

Члан 18.

Општина београдска има право да у атару свом наплаћује нарочити непосредни порез, који се зове *фронтарина* и то од сваког дужног метра лица зграда, празних земљишта, њива, ливада и т. сл. које излазе на улице, тргове, државне друмове општинске и службене путеве у целом атару своме.

Величина фронтарине у грађевинском кругу не може бити мања од 2 динара од сваког дужног метра нити већа од 8 динара, на годину; а ван грађевинског круга не може бити мања од 1 динара ни већа од 3 динара.

У којим ће се улицама и потесима наплаћивати колика фронтарина у границима предњег става овог члана одређује Одбор општински трогодишње у напред.

Начин наплате фронтарине и њен разрез одобрава Министар Финасија својим решењем што има силу закона.

Приход од овог пореза има једино да служи одражавању и поправци калдрме и друмова у општини београдској.

Ако би општина овај приход употребила на друго што сем на поправку и одржавање калдрме и насипа који постоје, Првостепени Суд за град Београд казниће одговорна лица на тужбу Министра Грађевина новчано од 500—2.500 дин. у корист државне благајнице.

Члан 19.

Општина београдска има право, да у атару своме наплаћује нарочити непосредни порез, који се зове *Рејонарина* и то од сваког засебног земљишта било под зградама било празно, које је одвојено убаштињено.

Рејонарина износи 20 динара годишње без обзира на величину или положај земљишта у атару и плаћа се у напред.

Приход од рејонарине троша се на начин и сврхе које су прописане у глави III под г) овога закона.

Члан 20.

Од општинског приреза, зградарине, фронтарине и рејонарине ослобођавају се:

а) држава и општина

б) зграде са земљиштом које су по одредбама овог закона подигнуте; и то, зграде приземне за пет година, зграде на спрат за осам година зграде на два спрата за 12 година и зграде на више од два спрата за 15 година.

Подземље (сутурен) и кровњаци (мансарде) не рачунају се за спратове; исто тако спратови се рачунају само с лица улице; засебне зграде које немају лица с улице сматрају се свагда као приземне за ослобођење од општинских пореза.

Члан 21.

Општина београдска има право, да наплаћује непосредни порез, који се зове *патентарина* од ових радњи у атару свом и од ових слободних позива и то:

Од радни: механских, кафанских, хотелских, трговачких, занатлиских, банкарских, индустријских, које имају протоколисану фирму;

Од слободних позива као што су: адвокати, лекари, предузмиачи, инжињери, техничари, уметници, вештаци и т. д.

Општинска патентарина дели се на 10 класа.

I	класа	плаћа	годишње	500	динара
II	"	"	"	400	"
III	"	"	"	350	"
IV	"	"	"	300	"
V	"	"	"	250	"
VI	"	"	"	200	"
VII	"	"	"	150	"

VIII класа плаћа годишње 100 динара

IX " " " 50 "

X " " " 30 "

Радње механичке, кафанске и хотелске као и позиви: адвокатски, лекарски, предузимачки, инжењерски и технички не могу се увршћивати у мању класу од VII закључно.

Начин наплате и разрез патентарине прописује се нарочитим правилником, који одобрава Министар Финансија и има силу закона.

Члан 22.

Правилници за разрез и наплату зградарине, фронтарине, рејонарине и патентиране обухватиће поред осталог и одредбе о жалбама, казнама, наградама потказивачима слично као што је о овоме предвиђено у Закону о непосредном порезу за Краљевину Србију.

в) Општинске таксе

Члан 23.

Општина београдска има право да наплаћује ове таксе:

1. За потрошњу воде према просторијама грађевина, величини земљишта, разрезаној зградарини и стварном утрошку воде.

2. За служење општинским каналима за спровођење нечистоће и кишнице на основу таксе за воду, а у збирном износу колико је потребно за амортизацију целог каналског постројења и његовог одржавања.

3.) За држање паса. Ова се такса наплаћује само у грађевинском кругу и не може бити већа од 5 динара на годину.

4.) За држање кола са коњском запрегом и то:

а) од кола са два коња за превоз људи као

што су: омнибуси, интови и фијакери, и аутомобили до 240 динара на годину.

б) од кола с једним коњем за превоз људи до 180 динара на годину.

в) од теретних кола са два коња, или вола и т. сл. као што су кола: шпедитерска, месарска, занатлишка, таљигашка, грађевинарска и сељачка до 60 динара на годину.

г) од теретних кола с једним коњем као што су: двоколице, млекарска кола и т. сл. као и сва друга теретна кола с једним коњем а на опругу (федер) до 30 динара на годину.

д) таљиге и теретна кола с једним коњем без опруга за превоз робе и материјала од којих поједини сопственици себе издржавају до 1 динар на годину.

5.) За држање остале стоке у грађевинском кругу као што су: краве, овце, козе, свиње и њихов подмладак од 10 до 20 динара од сваког грла на годину.

6.) За држање пернате живине у грађевинском кругу као што су: кокоши, гуске, патке, ћурке и т. сл. од 0.50—1 динар од комада на годину.

7.) Таксу на име сузбијања алкохолизма у Београду, од сваке механе, кафане, гостионице, ликерџинице, пиваре, фабрике ликера, винарске радње, деликатеснице, бакалнице и т. сл. где се израђује, крчми или продаје алкохолно пиће—према њиховој величини.

Ова такса не може бити већа, према величини радње, од 10, 20 или 30 динара на годину.

Општина Београдска има право да уступи цео годишњи приход од ове таксе неком друштву, коме је задатак сузбијање алкохолизма у Београду.

8.) За изношење ђубрета и отпадака из до-

мова и радњи, кад то општина врши својим средствима.

Ова такса не може бити већа од половине таксе, које појединци плаћају за воду (тач 1. овога члана),

9.) За чишћење и полевање улица кад то сама општина врши.

Такса ове разрезује се према фронтарини и не може бити већа од ње на годину.

10.) За приређивање забава, изложби као што су представе позоришне, циркуске, кинематографске, гимнастичне, певачке, музикалне, мађионичарске и излагање на углед публици разних знаменитости и реткости, као што су слике панорамске пластичне, монструозне и т. сл. излагање појединих животиња за себе или у гомили (менажерии) и т. сл.

Таксе ове прописује одбор општински на три године, а има право поједина позоришта, представе и изложбе ослободити од ове таксе кад доприносе народном просвећивању.

Члан 24.

Величину појединих такса, начин наплате, казне за непријављивање предмета подлежних таксама предвиђених у чл. 23. овог закона, награде потказивачима, прописује општински одбор на три године у напред нарочитим правилником, који има силу закона, кад га одобри Министар Финансија.

г. Општинска трошарина

Члан 25.

Општина Београдска има право да наплаћује посредни порез—трошарину—на ове предмете:

- а) јестива и пића;
- б) гориво

- в) грађевински материјал
 - г) Материје за осветљење
- било да се они уносе у Београд из иностранства, било из Србије, било да се у Београду производе.

Члан 26.

На које се поједине предмете из предњих гомила и колика трошарина наплаћује, одређује се Општинском трошаринском тарифом, коју прописује општински Одбор на пет година, а одобрава је Министар Финансија и има силу закона.

Члан 27.

Општинском трошарином не може се оптеретити:

- а) све жито и брашно
- б) свеже поврће, варива и свеже воће.

Општина београдска има права да у тарифи ове производе оптерети следећом таксом:

- а) пиво у бурадима или боцама с 10 динара од 100 литара;
- б) вино једногодишње и ширу с 20 динара од 100 литара;
- в) вино старије од годину дана с 30 динара од 100 литара;
- г) ракију до 10 гради са 40 дин од 100 литара;
- д) ракију од 10—15 гради с 50 дин. од 100 литара.
- ђ) ракију преко 15 гради са 60 дин. од 100 литара.

За остале предмете и производе општина има право, ако и држава на исте предмете наплаћује трошарину, да их оптерети највише до 50% државне трошарине.

Предмети који подлеже државној монополској такси не могу се оптерећивати општ. трошарином.

Члан 28.

Област трошаринска у Београду обележена је градским кругом.

Сем трошаринских такса по тарифи, улазне станице немају право да наплаћују ма какве узгредне таксе на име мерине, прегледа, статистике и т. сл. једино су власне да наплаћују прописане таксе за хемиску анализу где је ова потребна, мерину по закону о томе, таксу за дезинфекцију и санитетско-ветеринарни преглед по закону о томе.

Поред тих такса општина има право још на свима трошаринским станицама да наплаћује помостарину (калдрмину) од свих превозних средстава као што су кола теретна, фијакери, интови, таљиге и т. д. било да улазе у градски круг пуна или празна највише по 0.20 динара.

Од помостарине ослобођавају се само превозна средства Краљевог Двора, српске државе и страних дипломагских представника.

Члан 29.

Устројство, поступак у кривицама, начин наплате, повраћај наплаћене трошарине и целокупна администрација општинске трошарине прописује се нарочитом уредбом, која има силу закона по одобрењу Министра финансија.

д.) Завршна наређења

Члан 30.

Сем непосредних и посредних пореза, такса и дажбина предвиђених у глави II овог закона, Општина београдска има право да наплаћује и особене таксе које су прописане другим законима или нарочитим одредбама овог закона.

Члан 31.

Док се не израде нарочити правилници, уредба и трошаринска тарифа по овом закону,

вредеће правилници, уредбе и тарифе, које су досад вределе.

Члан 32.

Да би општина београдска могла одмах ступити у право наплате такса предвиђених у члану 23. под 1. и 2. сви сопственици имања у градском кругу дужни су, ако имају на имању озидану зграду за становање или рад, да се вежу с општинским водоводом и каналима, где их има.

Ако сопственици то не би учинили сами у року од 40 дана пошто ступи у живот овај закон, општинска је власт позвана да те везе сама, а на трошак сопственика, изврши и по истеку предњег рока од 40 дана наплаћује водоводну и канализациону таксу и кад везе не би биле постигнуте.

ГЛАВА III

Културно уређење Београда.

а) Градски круг.

Члан 33.

Атар општине београдске дели се на два дела: на део у градском кругу (рејону) и на део ван градскога круга.

Градски круг утврђује се законом и обележава се сталним грађевинским предметима као што су ровови, зидови, ограде, насипи и. т. сл.

Члан 34.

Градски круг београдски полази од савске обале код железничког моста па иде железничком пругом до западног краја фабрике дувана, ту прелази Топчидерски друм, обухвата предграђе Јовановац до топчидерског пута преко брда, спрам стрелишта, слази тим путем између Вајфертове пиваре и Јовановца до Мокролушког друма, иде тим друмом до Крагујевачког друма у удољу некадашњег Чубурског потока.

Од те тачке иде удољем тог потока до „Кршне ћуприје“, одатле поред „Шићанскове циглане“ и поред јужне ограде „Народне школе на Смедеревском друму.“

Ту пресеца управно Смедеревски друм и иде у том правцу до пресека с удољем некадашњег Булбудерског потока, према „Чупићевој циглани.“

Одавде иде градски круг удољем Булбудерског потока до Гробљанске улице, па овом улицом до уласка у Ново Гробље.

Од уласка у Ново Гробље полази пут управно на Гробљанску улицу до пресека с Булбудерским удољем па даље тим удољем преко главног каналског испуста право на Дунав.

Члан 35.

Кроз градски круг може се улазити у Београд само на овим тачкама :

1. На топчидерском друму, сниже Старог Сењака.

2. На крагујевачком друму ;

3. На смедеревском друму ;

4. На вишњичком друму ; и најзад

5. На топчидерском путу спрам Стрелишта само за улаз пешака и кола без робе и терета.

Све друге улазе и излазе дужна је општина да затвори како за колски тако и за пешачки пролаз.

Члан 36-

На улазним тачкама побројаним у предњем члану, општина је дужна (сем оне под 5.) да подитне укусно израђене и довољно простране уласке и зграде ; за смештај службе : трошаринске, санитетске и полицијске.

Ови улази и зграде морају бити снабдевени општинским мерилима, преглсдаоницама и лаба-

раторијама за испитивање јестива и пића и потребним становима за особље, које врши предње службе.

Члан 37.

Ако општински Суд не би у року од једне године, пошто ступи у живот овај закон, извршио :

1. Обележавање градског круга непрелазним грађевинским постројењима предвиђеним у чл. 33. овог закона ;

2. Затварање уласка у градски круг по чл. 35. овог закона.

3. Подизање уласка и зграда предвиђених у чл. 36. овог закона ;

казниће се сви чланови општинског суда посебице новчано од 500 — 1500 динара у корист државне благајнице пресудом првостепеног Суда за град Београд а по тужби Министра Грађевина.

б) *Градски појас*

Члан 38.

Градски део београдског атара, како је омеђен градским кругом мора бити опасан још и градским појасом.

Ширина градског појаса утврђује се на 600^м, по 300^м с једне и с друге стране градског круга.

На појединим местима може се ова ширина смањити било с унутрашње било са спољне стране од 300^м на 150^м, тако да нигде ширина појаса не буде мања од 450 мстара.

Ово изузетно смањивање ширине појаса не може се извести на већој дужини од 150 дужних метара градског круга, а о сужавању појаса решава Одбор општински већином од $\frac{3}{4}$ присутних одборника.

Члан 39.

Општина београдска дужна је своја земљишта у градском појасу да пошуми у року од године дана, пошто ступи овај закон у живот.

Исто тако дужна је пошумити и оне делове које буде откупљивала од појединаца ради извођења градског појаса.

Ако општински суд не би поступио по одредбама овога члана, казне се сви чланови суда солидарно новчано од 1.500 — 3.000 динара пресудом првостепеног суда за град Београд, а по тужби једног правног гласача београдског.

Члан 40.

Приход од рејонарине (члан 19. овог закона) троши се једино на откупљивање приватних имања, која леже на градском појасу, и то овим редом.

1, приватна имања на којима постоје зграде, са градске стране ;

2. приватна имања без зграда са градске стране :

3. приватна имања са зарадама, са спољне стране градског круга ; и напоследку

4. приватна имања без зграда са спољне стране.

Члан 41,

Кад ступи овај закон у живот забрањује се општини а допушта се приватним лицима, да на одстојању од 300^м од осовине градског круга подижу грађевине за стално становање и то по једну зграду на сваких 2500 квадратних метара најмање површине, с тим да озида на површина не сме прећи $\frac{1}{10}$ површине целог земљишта.

Општина београдска може међу тим на земљишту градског појаса подизати јавне грађевине као што су : болнице, склоништа, санаторија, интернати и т. сл. на земљиштима преко 4.000 кв. метара.

Члан 42.

На земљишту градског појаса не могу се ни у ком случају подизати нове или преправљати старе грађевине за смештај: кафана, механа, трговачких радња, радионица или фабрика.

Ако се на градском појасу, кад ступи овај закон у живот, затеку предње радње, оне се не могу ни проширивати ни поправљати сем одржавати у стању у коме су се затекле,

При откупљивању приватних имања по чл. 40. тач. 2. и 3. овог закона првенствено се откупљују: кафане и механе, за тим трговачке радње, по том по здравље шkodљива фабричка постојења и на послетку циглане.

в) Катастер

Члан 43.

Општина београдска је дужна до краја 1912. године да изврши катастарски премер у свом атару; и то како приватних тако и општинских и државних имања.

Овај премер има да обухвати сем припремних геодетских радова: омеђавање имања, израду појединости и планова као и постројење катастарског скровишта (архиве) где ће се чувати оригинални снимци израђени на камену, металу или другом неком трајашном материјалу.

Ако општина ово не изврши до предњег рока казниће се одговорна лица новчано од 500 — 1.500 динара у корист државне благајнице пре судом судском по тужби Министра Грађевина.

Члан 44.

Општина београдска има право да наплаћује нарочиту таксу за катастарски премер како приватних тако и државних имања.

Ова такса се прописује нарочитом тарифом, коју одређује општински Одбор, која по одобрењу Министра Грађевина има силу закона.

Катастарска такса не може бити мања од 3 ни већа од 8 пара од сваког квадратног метра катастроване површине, према положају и вредности имања.

Сем ове таксе за премер општина има право да наплати од катастрованог имања још и утрошени материјал (камене и гвоздене белеге и оригинални план на камену или металу) по цени коштања.

Члан 45.

Почев од 1. јануара 1913. године, престаје потреба за издавање сведочанстава (тапија) за доказ својине непокретности у атару београдском.

Изводи из оригиналних планова катастарске Управе града Београда оверени општинским судом замењују у свему сведочанства по одредбама грађанског закона.

Али појединци могу и даље тражити да им се ти изводи издаду у облику сведочанства, зашта плаћају општини таксу, која не може бити мања од 50 динара нити већа од таксе за премер по тарифи предвиђеној у члану 44. овог закона.

ч) Регулација и нивелација.

Члан 46.

Право слободног располагања сопствености код непокретних имања било приватних, општинских или државних ограничено је планом регулације и нивелације у атару београдском, и прописима грађевинског уређења. (в. главу IV. овог закона).

Члан 47.

Општина београдска поред одобреног плана регулације и нивелације градског круга (варо-

шког рејона) дужна је да изради и регулациони план свих друмова, сеоских и службених путева у свом атару с назначењем њихове ширине и главних висинских тачака у року од 6 месеца пошто ступи у живот овај закон.

Овај регулациони план одобрава Министар Грађевина у року од месец дана, а по том је обавезан за свакога.

По одобрењу регулационог и нивелационог плана целокупног атара београдског, општина је дужна у року од два месеца да изради регулациони план градског круга и целог атара најмање у размери 1:4000 односно 1:10.000 за цео атар, исти умножи и стави на расположење грађанству по цени коштања.

Ако општински суд не би извршио обавезе исказане у овом члану казне се чланови општинског суда новчано од 500—1500 динара у корист државне благајнице пресудом судском по тужби Министра Грађевина.

Члан 48.

По одобрењу регулационог и нивелационог плана општина београдска је дужна да у року од 6 месеца на лицу места у свима просеченим или по плану пројектованим улицама и путевима обележи осовине, фронтовне линије и углове сталним знацима утврђеним катастарским премером.

У исто време општина је дужна све улице и путеве њиховим именима да обележи на укусно израђеним таблама. Ако ово двоје не изврши општински суд, примениће се казна предвиђена у последњој тачци чл. 47 овог закона.

Члан 49.

Ако општински Суд при извршењу регулационог и нивелационог плана наиђе на тешкоће било техничке природе, било што се интереси

општи или појединаца штете, може предложити општинском Одбору измену у плану. Ове се измене могу тицати просецања нових улица, затварања старих, мењање правца улица у цело или делимице, њихове ширине и нивеле.

Одбор прима или одбацује са $\frac{3}{4}$ присутних одборника предлог за измену регулационог и нивелационог плана, а суд подноси овако усвојену измену Министру Грађевина на одобрење (чл. 47. о. з.)

Члан 50.

Нико нема права тражити од општине накнаду услед измене регулационог плана, било зато што му зграда регулацијом није више на пређашњој регулационој линији; што суседне зграде долазе са својим лицем испред или иза фронталне линије његове зграде или пак што фронтална линија његове зграде долази косо према новој регулационој линији.

Члан 51.

Нико нема права тражити од општине накнаду за измену нивелационог плана, ако на своме земљишту нема подигнутих зграда или ако су ове удаљене од регулационе линије десет пута онолико колика је висинска разлика између старе и нове нивеле; и напоследку ако се мења нивела само коловоза а не и пешачке стазе (тротоара).

Исто тако нико не може тражити накнаду за откопавање или насипање пред зградама кад оно не прелази 30 сантиметара.

Члан 52.

Општина београдска има услед извршене измене нивелационог плана ове дужности:

1. да плотове на лицу улице постави на нову нивелу;

2. да оградне зидове, озидане стубове, вратнице или врата на лицу улице подзида, спусти или на првобитну висину постави; и то онда кад то сопственик имања затражи и ако није случај последњег става претходног члана овог закона.

Члан 53.

На случај да се пред зградама има пешачка стаза (тротоар) да спусти или подигне више од 30 см, а сопственик зграде не пристане на ово мењање нивеле драговољно, онда ће се поступити овако:

1. Понудиће општина сопственику зграде накнаду у новцу, према решењу Одбора општинског; па ако сопственик зграде не пристане на ту накнаду, општина нема права да приступи мењању нивеле пешачке стазе пред његовом зградом.

Општина ће тад имати још право да одустане од нивелисања и суседних имања у колико то технички захтеви налажу; али у сваком случају дужна је општина да обезбеди пешачки и колски промет, на местима где је велика разлика између нивеле коловоза и пешачке стазе, јаком гвозденим оградом.

2. Ако се не може поступити по 1. тачци овог члана законског због техничких или прометних незгода, општина може тражити принудни откуп дотичног имања по одредбама овог закона.

Члан 54.

Дужности општине београдске и накнаде које се помињу у чл. 52. и 53. овог закона тичу се грађевинских постројења која су подигнута пре ступања у живот закона грађевинског за варош Београд од 11. децембра 1896. или за гра-

ђевинска постројења подигнута чл. по 4. и 8. тог закона.

д.) Просецање улица и путева

Члан 55.

Само је општина београдска власна просецати и предавати промету улице и путеве предвиђене у регулационом плану, а по одредбама овог закона.

Ко би у грађевинском кругу отварао нове улице или путеве, а ван круга отварао путеве било мимо регулациони план, било по регулационом плану без одобрења општинског суда, или би улицама и путевима, који постоје мењао ширину или нивелу, казни се новчано од 500—1000 динара у корист општинске благајнице.

Против ове осуде има места жалби Министру Грађевина, а против решења његова има осуђени и општина право на жалбу Државном Савету, чије је решење извршно.

Члан 56.

Ко жели кроз своје имање или поред њега да просече улицу или пут, који су у регулационом плану обележени, али још не постоје, дужан је обратити се општинском суду с молбом да она просецање изврши.

Општински ће Суд по овакој молби позвати све сопственике имања, којих се просецање тиче и од њих узети обавезу, с колико новца могу појединци да притеку у помоћ општини ради извршења поднете молбе.

Члан 57.

Под просецањем и уређењем улица разуме се: њихово регулисање, нивелисање, калдрмисање, снабдевање водом, канализовање и осветљење.

Кад ступи у живот овај закон нико не мо-

же подизати зграде у улицама, које нису претходно потпуно уређене према првом ставу овога члана.

Члан 58.

Ако на позив Општинског суда по 2 ставу чл. 56. овог закона $\frac{2}{3}$ сопственика по броју или $\frac{3}{4}$ сопственика по збирној површини имања изјаве, да не желе притећи општини у помоћ ради просецања и уређења нове улице или пута, општина неће дати следства поднетој јој молби за просецање.

Али ако понуђене суме буду покривале све трошкове око пресецања и уређења нове улице, општина је дужна одмах наплатити понуђене јој суме и по наплати приступити просецању и уређењу улице изузев случаја, да ови радови падну у доба између 1. октобра и 1. марта.

Члан 59

На случај да понуђене суме за просецање и уређење улице не би покривале предрачуњене трошкове: било зато што се неки сопственици противе да суделују у овоме послу; било зато што су понуђене суме недовољне; или напоследку, што се сопственици имања не могу да споразумеју, колико ко има да плати — образоваће се изборни суд, који има да изврши разрез трошкова (репартицију) на поједине сопственике.

Овај изборни суд се саставља овако:

Свака три суседна сопственика бирају по једног члана изборног суда, ако претече после овог још један или два сопственика они имају право да уђу у састав ма које групе од три сопственика ради избора једног члана изборног суда.

На сваког члана изборног суда, којег именују сопственици бира Општински одбор из своје средине по једног члана а сви скупа бирају

себи председника између судија београдских виших судова.

Члан 60.

При утврђивању разреза по чл. 59. овог закона изборни суд има прво да процени вредност земљишта, које се појединим сопственицима одузима за улицу или пут и збир ових накнада да дода предрачуњеној суми трошкова па за тим да изврши разрез.

При разрезивању изборни суд се руководи по савести узимајући у обзир још и ове околности:

а) Колико који сопственик добија лица с нове улице и да ли просецањем добија још и угао на две улице.

б) Колико сваком сопственику скаче вредност имања услед просецања.

в) Да ли је имање пре просецања имало излаз на улицу или пут или није.

г) Да ли постизава које од имања нарочите и посебне користи од просецања.

Решење изборног суда о разрезу је извршно нити има места жалби, а општинска власт је дужна после 15 дана од дана овог извршног решења да наплати разрезане суме егzekутивно.

Али општина има изузетно право да ступи у погодбу с појединим сопственицима о начину исплате разрезаних сума пошто претходно обезбеди наплату разреза интабулацијом, прибелешком или другим каквим осигурањем.

Члан 61.

Кад ступи у живот овај закон најмања ширина улица, која се може предвиђати у регулационом плану јесте од осам метара.

Улице које су у одобреном плану предвиђене с мањом ширином имају се саобразити овом закону

Улице које постоје са ширином мањом од шест метара имају се затворити за сталан колски промет. Сопственици имања, која имају излаз само на оваке улицу, имају право отворити повремено затворе на оваким улицама ради прилаза колског ка својим имањима.

ђ) Помошћавање улица и путева

Члан 62.

Помошћавање (калдрмисање) улица и путева и то како пешачке стазе тако и коловоза пада на терет околних имања.

Под пешачком стазом (тротоаром) чије помошћавање пада на терет појединим грађанима разуме се простор од највише пет метара дубине пред лицем имања, а под коловозом ширина до пет метара.

Сви улични простори, као што су тргови, шеталишта двогуби коловоза и т. сл. чија ширина прелази десет метара од регулационе линије приватних имања, дужна је општина о свом трошку да помости.

Члан 63.

На који се начин и каквим материјалом имају помостити поједине улице одређује Одбор општински решењем, против којег нема места жалби.

Од дана кад ступи у живот овај закон забрањује се помошћавати улице у градском кругу ломљеним каменом, који нема бар једну равну пљошту са равним ивицама. Исто тако забрањује се стару калдрму од ломљена камена поправљати и претресати, изузевши најпотребније одржавање.

Израда калдрме на начин Макадама допушта се; као и облагање пешачких стаза препеченом циглом у улицама слабог промета.

Члан 64.

Од дана кад овај закон ступи у живот, па за три године, биће општина београдска дужна да памости све улице у градском кругу као и да наспе све службене путеве у свом атару.

Ако би општински суд пропустио да изврши ово у предњем року или би улице помошћавао ломљеним каменом, казниће се сви чланови општинског суда посебице судском пресудом по тужби Министра Грађевине новчано од 500—1500 д.

Члан 65.

Општина београдска је дужна да састави предрачуне коштања за израду калдрме оне врсте, коју је одбор прописао (чл. 63) за све улице и путеве и да изврши разрез на околна имања према дужини лица и тај разрез саопшти сопственицима с позивом, да положе разрезане им суме, најдаље у року од три године месечним отплатама у напред са 6⁰/₀ годишњег интереса на заостали дуг.

Члан 66.

Ако је који од сопственика један пут већ платио калдрму општини, а од тог доба није порекло 20 година, одбија му се плаћена сума од разрезане суме за израду нове калдрме.

Члан 67.

Помостарина (калдрмина) која се по царинским законима наплаћује на робу при београдским царинарницама, предаје се месечно општини београдској, која ће бити дужна да је употреби на помошћавање простора око бродарских и железничких станица, царинарница и царинских

магацина и на одржавање калдрме на тим местима.

Општина београдска може извршити помошћавање тих простора од један пут и употребити приход од београдске калдрмине као подлогу за зајам, којим би се то помошћавање извршило, по одобрењу Министра финансија.

Члан 68.

Општински суд има право наплате разреза-них сума за помошћавање улица, без учешћа државне полициске или судске власти.

е) Гостионице, кафане, продавнице.

Члан 69.

Број кафана, механа и гостионица које ове имају, пивница ликерциница и у опште радњи где се крчми алкохолно пиће не може бити већи од једне радње на сваку хиљаду становника у атару београдском.

Члан 70.

Право давања личног или месног кафанског или механског права и одобравање планова за кафане и механе у Београду преноси се овим законом на општину београдску; исто тако дужна је општина да наплаћује прописне таксе за државу и да их државној благајници предаје, као и да наплаћује од нових радња у корист своју, таксу од 3.000, 4.000 или 5.000 динара према величини радње и месту, о чему решава општински Одбор против чијег решења нема места жалби.

Члан 71.

Докле број радњи у којима се крчми алкохолно пиће не спадне на меру предвиђену у чл. 69. општина београдска не може давати кафанско или механско право ради отварања нових

радњи сем годишње једне на сваке три затворене старе радље.

Члан 72.

Нове радње кафанске, механске и гостионичарске могу се отварати само у грађевинама, које су за ту сврху нарочито зидане и које имају бар по један спрат.

Оне морају имати бар једну просторију од 50^m кв., висину од најмање 4^m , лице с улице преко 13^m , и бар два нужника на спирање.

Члан 73.

Ко жели да отвори кафанску или механску радњу дужан је пријавити се за то до краја сваке године.

Општински суд цени све пријаве и даје механско или кафанско право овим редом првенства:

а) пријавама за отварање радње у зградама с највише спратова; код осталих једнаких погодба имају првенство радње на угловима улица;

б) пријаве за радње у овим крајевима и то првенствено у кварту варошком, посавском, теразиском, подунавском, палилулском, врачарском и напослетку за радње ван градског круга.

Члан 74.

У року од шест месеци пошто ступи овај закон у живот имају се затворити у атару београдским све кафане, механе, пивнице и ликерцинице као и све радње у којима се крчми алкохолно пиће ако не одговарају овим погодбама:

1) Да имају бар једну просторију без икаквих преграда од најмање $30m^2$.

2) Да имају висину од најмање $3m$;

3) Да имају лица с улице бар $8m$.

4) Да имају бар један нужник за спирање поред писоара за спирање; и

5) Да су подигнуте у зградама од тврдог материјала.

Члан 75.

У року од три године пошто ступи овај закон у живот морају се све кафанске, механичке и друге радње у којима се крчми пиће саобразити погодбама изнетим за нове радње у чл. 72. овог закона.

Радње које се до тог рока не саобразе имају се затворити.

Члан 76.

За кафанске и механичке радње, које општинска власт по чл. 74. и 75. овог закона затвори, дужна је општина београдска да плати имаоцу личног и месног права накнаду за положену таксу држави по одбитку 3⁰/₀ тих такса за сваку годину, колико се право уживало.

Члан 77.

Ко би у радњама кафанским и механичким које су затворене по чл. 74 и 75 овог закона крчмио пиће или ко би крчмио алкохолно пиће у радњама које немају права за то, казни се пресудом општинског суда у корист општинске благајнице, за сваки дан неправног крчмења са 20 динара.

Члан 78.

Трговачке радње увозничке и извозничке, занатлијске радње и радионице као и све врсте продавница било јестива или друге робе, ако се нису затекле могу постојати само у зградама са једним или више спратова.

С тога се ступањем у живот овог закона забрањује преправљање приземних кућа у продавнице или радионице; или проширење и оправљање постојећих радњи у приземним зградама; а ко би ово прометање извршио кришом, дужан је на позив општинског суда да врати своју

кућу у првобитно стање и да плати казну од 300—500 динара у корист општинске благајнице.

Члан 79.

У року од пет година пошто ступи у живот овај закон морају се затворити све радње, радионице и продавнице, које су смештене у зградама које нису озидане на један или више спратова.

На позив сопственика зграда, ако су од тврдог материјала, дужна је општина београдска о своме трошку да преправи радње и продавнице у станове.

Ово преправљање тиче се само затварања улаза с улице; грађења излаза у двориште ако је потребно, са мањим зазиђавањем или пробијањем зидова, а ни у ком случају преправљања целе зграде и мењања распореда осталих просторија у згради.

Члан 80.

У року од шест месеци пошто ступи у живот овај закон имају се затворити продавнице у којима се справљају или продају јестива као што су: месо, пресно, кувано или печено, млеко, сир, кајмак, воће, боза, лимунада, шећерна јестива и посластице и т. сл. ако не одговарају овим прописима:

1) Да су смештени у зградама од тврдог материјала.

2) Да имају бар 20m површине.

3) Да имају бар 3m висине.

4) Да имају бар 4m лица с улице.

5) Да имају доведену воду у самој радионици или продавници.

Члан 81.

Кад ступи у живот овај закон не могу се подизати приземне куће, ради издавања под закуп, за становање више од једне породице.

Исто тако не могу се станови у зградама озиданим само с приземљем проширивати и преправљати за више станова.

Ко поступи противно овом наређењу казни се по члану 95. овог закона.

ГЛАВА IV.

Грађевинско уређење

а) Величина, лице и облик земљишта

Члан 82.

Најмања грађевинска јединица, на којој се могу подизати зграде у градском кругу, јесте земљиште (плац) које има бар 300m^2 површине и 12m лица с улице; а ван градског круга земљиште од бар $2\ 500\text{m}^2$.

Члан 83.

Од дана кад ступи у живот овај закон не могу се стварати нова земљишта у градскоме кругу која немају бар 600m^2 површине и уз то 20m лица с улице, а ван градског круга бар 2500m^2 површине.

Инжињер или кмет, који би суделовали у убаштинавању мањих земљишта од напред побројаних, казне се као и сопственик земљишта новчано сваки посебице од 500—2.500 динара у корист државне благајнице пресудом судском по тужби Министра Грађевина.

Члан 84.

Зграде подигнуте по прописима Грађевинског Закона за град Београд од 11. децембра 1896. године и ако су озидане на земљиштима испод 300m^2 површине и 12m лица могу, се поправљати и одржавати, али ни у ком случају преправљати или проширавати.

Зграде пак подигнуте без одобрења по предњем закону не могу се поправљати него једино одржавати у стању у коме су се затекле.

Члан 85.

Земљишта (плацеви), у градском кругу, испод 300m површине или испод 12m лица могу постојати озидана или не онако како су се затекла, али ако се на њима хоће да подигну нове зграде или старе да преправе или прошире, морају се по лицу и површини саобразити овом закону.

Ако постоје два или више земљишта једно до друго или једно поред другога, која немају било прописну површину, било прописно лице, а једно од њих има потребу да се саобрази закону, сопственици су дужни да се између себе поравнају о подели целог земљишта између себе, како би им земљишта одговорила закону.

Ово поравнање има се извести било сажимањем два суседна земљишта куповином у једно, било поделом једног земљишта на друга два суседна или најзад принудним придавањем једног земљишта другом.

Ако се у извођењу овог поравнања суседи не би могли споразумети образоваће општински суд на захтев једног или више сопственика изборни суд, који пресуђује, како се има извршити принудна подела или придавање.

Члан 86.

Изборни суд који има да пресуди по претходном члану саставља се овако:

сваки сопственик чије је имање у питању бира по једног члана изборног суда, а они себи председника. Ако се чланови изборног суда не могу споразумети у избору председника именује га председник општине између чланова виших судова у Београду.

Члан 87.

Изборни суд под заклетвом извршује свој задатак овако:

1. саслушава усмено све стране у питању, о потреби измене стања које постоји и о понудама које су међусобно чињене.

2. извршује сажимање, поделу или придавање земљишта по могућству с пристанком сопственика у питању.

3. процењује зграде које би имале да се придаду другој страни или да се поруше.

4. позива парничне стране према распореду извршном по тач. 2 овог члана, да се такмиче у цени земљишта по квадратном метру.

У свако доба такмичења има право једна страна затражену цену да понуди другој страни за своје земљиште и ова друга је дужна да је прими.

Овако постигнута цена за земљиште по квадратном метру постаје основа за накнаду, коју једна страна има другој да плати за одузимање целог или једног дела имања.

Члан 88.

По свршеном раду предвиђеном у претходном члану изборни суд доноси решење, које је извршно.

Ово решење мора да обухвати нов распоред земљишта; накнаду за одузете зграде; и накнаду за одузето земљиште.

При оцени накнада за зграде и земљиште изборни суд има да се руководи овим околностима:

1. по чијој се потреби ремити стање сопствености.

2. да ли које земљиште има бољи положај односно већу вредност и према томе да ли има

места мењати цену постигнуту парничарским надметањем (чл. 87. тач. 4)

3. да ли се којој од парничких страна одузимањем лица или површине наноси особена штета или другој страни нарочита корист.

Члан 89.

Земљишта у градском кругу не могу имати међе са суседима, које падају јаком косином на улицу.

Косина се рачуна од регулационе линије уличне па до 12 м. у дубину, а не може бити већа од 5 степени или од једног метра на 12 м. од усправне (нормале) на осовину уличну.

Члан 90.

Суседи, чија се имања граниче косом међом а ова није на 12 м. од лица озидана грађевинама, дужни су на позив општинског суда у року од једне године да међу између себе исправе. Ако ово не учине сами споразумно решава о измени сопствености изборни суд, који је састављен по одредбама чл. 86. овог закона а општина је дужна ново омеђивање и ограђивање да изврши о трошку сопственика ако они сами не усхтедну то учинити.

Члан 91.

Земљишта која се косо граниче па су оба или једно од њих озидана морају се саобразити закону, кад се на једном од њих подиже нова грађевина. И у овом се случају има применити други став претходног члана.

Члан 92.

Сваки сопственик чије имање има незгодан или неправилан облик има право тражити од својих суседа да границе између себе исправе.

Ако се о потреби сређивања имање не би могли споразумети имају право тражити о томе

мишљење општинског суда, који својим решењем оглашује потребу сређивања (комасације) или је као неумесну одбацује.

Кад општински суд огласи сређивање имања за потребно, тад ће катастар општине београдске израдити план сређивања и оставити сопственицима рок од месец дана да га усвоје и о накнадама споразумеју.

Ако се у том року граничари не споразумеју о начину сређивања или о накнади, може једна страна тражити састав изборног суда по члану 85. овог закона, који спорна питања пресуђује.

б) О подизању зграда

Члан 93.

У атару општине београдске се могу подизати грађевине само по одредбама овога закона.

За примање пријава за подизање грађевина и давање допуштања за зидање постоји при општинском суду Грађевински Одбор.

Овај одбор састављају;

један члан општинског суда, којег одбор општински изабере као председника овом одбору један архитекта, један инжењер и један лекар које именује Министар Грађевина; и два одборника које одбор општински из своје средине изабере.

Чланови овог одбора се бирају за исто време као и општински часници.

Члан 94.

Ко хоће да подигне ма каку грађевину дужан је да поднесе писмену пријаву Грађевинском Одбору, и то:

1. за нове грађевине;
2. за преиначење или оправку старе грађевине, кад се тај рад тиче висине појединих просторија, измене зидова и мењање лица зграде с улице;

3. за прометање просторија, које нису служиле за обитавање људи, у станове;

4. за подизање зграда с лица уличног.

Пријаве се не морају подносити:

1. за оправке зграда где се конструкција не мења;

2. за подизање споредних зграда, које нису с лица улице и које не служе сталном борављењу људи;

3. за оградне зидове и плотове, који нису с лица уличног.

Члан 95.

Ко отпочне зидање грађевине без решења Грађевинског Одбора о томе, казниће га општински суд новчано, а у корист општинске благајнице од 500—2.500 динара, а ако је цела грађевина или донекле озидана дужан је сопственик исту порушити на позив општинског суда у року од 10 дана.

Ако се сопственик, без одобрења подигнуте грађевине, не одазове овом позиву у предњем року општина има дужност да рушење сама изврши о трошку сопственикову.

Члан 97.

За грађевине које се од слабог или мешовитог материјала подижу за пролазну потребу, може се при давању допштења за зидање у неколико одступити од неких прописа овог дела закона под обавезом, да се така грађевина има порушити најдаље после две године употребљавања.

Члан 98.

Пријаву за грађење дужан је поднети сваки грађанин, општина или држава.

Грађевински одбор има дужност да сваку пријаву размотри, на њу учини примедбе са

тражењем измена у плановима, према захтевима овог закона и Грађевинске уредбе за град Београд (види чл. 99. овог закона) у року од месец дана по пријаму пријаве.

Ако одбор у овом року не би позвао пријавника ради саопштења примедба или издавања допуштења, пријавник има право да отпочне подизање грађевине без допуштења.

Враћена пријава на исправку, кад буде исправљена поднесена сматра се као нова пријава с погледом на рок издавања допуштења, с тим да Грађевински Одбор нема права враћати пријаву за исправку више од један пут.

Члан 98.

Ако пријавник према учињеним му примедбама на поднету пријаву с плановима и цртежима нехтедне поступити, Грађевински одбор ће пријавника одбити решењем од давања допуштења за зидање.

Грађевински одбор има право да одбије пријавника решењем у овим случајима:

1. Кад се пријављеном грађевином штети како јавно или приватно право;

2. Кад се тражи подизање грађевина на местима, на којима се по овом закону не могу у опште подизати зграде за нарочиту употребу;

3. Кад је подизање грађевине противно ма којој одредби овог закона или кога другог закона у Србији;

4. Кад је подизање грађевине противно ма којој одредби Грађевинске уредбе за град Београд.

Против решења Грађевинског одбора има места жалби Министра Грађевина у року од месец дана.

Противу решења Министра Грађевина може се жалити пријавник или општински суд у року

од 15 дана Државном Савету, чије је решење извршно.

Члан 99.

Ради извршења овога дела закона прописаће општински суд и одбор Грађевинску уредбу за град Београд, која ће по одобрењу Министра Грађевина имати силу закона.

Члан 100.

Грађевинска уредба има да обухвати ова наређења:

1. Прописе санитетске за извођење грађевина;

2. Прописе техничке за извођење грађевина с погледом на безбедност;

3. Прописе о дужностима и одговорности неимара (предузимача);

4. Прописе у којима ће улицама или деловима града бити забрањено подизање приземних кућа;

5. Прописе у којима ће се улицама или крајевима имати да подижу куће у облику летњиковаца (вила);

6. Прописе у којим ће улицама или крајевима бити забрањено подизати радионице или фабрике, које производе нечистоћу, штетљиве гасове или прашину, дим или шум несносан суседима.

7. Прописе о висини кућа њиховом спољашњем облику или стилу у појединим улицама.

8. Прописе у којим улицама морају зграде да заузимају цело лице.

9. Прописе о оградама с лица улице;

10. Прописе о висини појединих просторија, кубатури ваздуха у просторијама за стално борављење људи и о светлости.

12. Прописе о прегледу и пријему озидане зграде од стране општинске грађевинске власти; и на послетку

13 Све оне прописе које буду потребни за правилнију примену и извршење овог закона.

ГЛАВА V

Принудно одузимањ и јавне службености

Члан 101.

Општина београдска има право да одузима принудно имања приватна или државна, дајући сопственицима накнаду по одредбама овог закона, у овим случајима:

- 1) Ради извршења регулационог плана;
- 2) Ради подизања грађевина за општу и јавну корист, као што су: цркве, школе, суднице, музеји, споменици, болнице, и у опште заводи просветни и хумани.

3. Ради подизања општинских постројења од опште и јавне користи као што су: водовод, канали, трамваји, железнице, телеграфска и телефонска постројења, пристаништа и т. сл.

4. Ради подизања градина, паркова и градског појаса.

Члан 102.

Општина београдска има право на ове јавне службености на приватним имањима без накнаде:

Да испод земљишта приватних и државних гради тунеле за спровеђење канала за нечистоћу, за подземне коблове, железнице, трамваје и подземне улице ако теме тих постројења лежи најмање 3m испод површине земљишта, или бар је дан метар испод темеља који постоје.

Члан 103.

Сопственици непокретног имања у Београду, који се граниче са сопственицима чије земљиште има валики пад од лица улице ка њиховом имању, дужни су без накнаде да пропусте општинске канале преко свог имања на другу улицу, у случају кад ти канали, који служе за горња имања и њима користе за одвођење нечистоће и метеорске воде.

Члан 104.

Грађани београдски су дужни да трпе, без накнаде, на својим кућама уличне натписе и разне знакове и белеге потребне техничкој и катастарској служби општинској. Ко би се овом противио или исте знаке квариио или уклањао казни се иступно.

Члан 105.

Грађани београдски немају право, да траже уклањање или каку накнаду, ако општина ради јавне користи подигне на одстојању од бар 2m каква општинска постројења испред зграда њихових, као што су: чекаонице, киосци, огласни стубови, писоари и т. сл.

Члан 106.

Принудно одузимање непокретног имања у случајима предвиђеним у члану 101. овог закона бива на овај начин:

Општински суд позива сопственика имања, које се има одузети (експроприсати) ради споразума о замени тог имања другим којим или о новчаној накнади.

Ако се до споразума дође, даје сопственик на њ пристанак, који је за њега обавезан за годину дана, а за општину београдску, кад тај споразум усвоји одбор општински.

Ако се не може доћи до споразума онда има о накнади да реши изборни суд.

Изборни суд се саставља овако: сопственик чије се имање одузима бира два члана између пуноправних грађана београдских, општински одбор бира такође два члана из своје средине или између пуноправних грађана београдских, а ова четворица бирају петог члана као председника између судија београдских првостепених судева.

Ако се четири члана изборног суда не би могли сагласити у избору петог, онда истог именује председник првостепеног суда за град Београд између судија београдских првостепених судова.

Чланови изборног суда полажу у општинском суду а у присуству сопственикову заклетву, да ће у оцени свих прилика бити савесни.

Члановима изборног суда плаћа општина дневницу колико и одборницима од једне седнице.

Члан 107.

Изборни суд је дужан да на сва постављења му писмена питања од стране општинског суда у кратко одговори па за тим без ближег изношења побуда донесе писмено решење, које по могућству одмах саопштава сопственику на знање и потпис.

Чланови изборног суда који се не би сложили у оцени већине имају право поред потписа на решењу да ставе примедбу да се не слажу са већином.

Члан 108.

Решење изборног суда је пуноважно кад га три члана потпишу; оно постаје за сопственика имања, које се принудно одузима уз накнаду, одмах извршно, а за општину ако то решење усвоји одбор општински, који има право или да

га усвоји или да одлучи да одустаје од принудног одузимања.

У овом последњем случају општина нема право, да тражи други изборни суд у року од годину дана без пристанка сопственикова.

Члан 109.

Противу оцене накнаде изборног суда нема места жалби. Али како приватни тако и општина могу се жалити у року од три дана, првостепеном суду за град Београд против састава изборног суда ако има неправилности у теме, или на случај, да је који од чланова изборног суда дао свој глас под претњом или да је од једне стране поткупљен.

Првостепени суд решава по овим жалбама хитно, оглашујући решење изборног суда да је на закону основано или га због умесности жалбе као неправилно ништи.

На случај поништења таког решења приступа се саставу новог изборног суда остављајући општини и приватном, да кривце оделито туже суду ако хоће.

а) Принудно одузимање услед регулације

Члан 110.

Општина београдска има право извршивати регулациони план и приступати одузимању ози- даног или неозиданог земљишта од приватних, кад за њу настане потреба о чему решава општински одбор.

Члан 111.

Кад се одузима земљиште регулације ради, изборни суд процењује оделито зграде а оделито земљиште по квадратном метру и прорачунава укупну накнаду у новцу, која се има дати сопственику одузетог имања.

Вредност зграда цени се по стварном њиховом коштању по одбитку абања (амортизације) у току времена, без обзира на принос, који дају сопственику због положаја или вредности земљишта.

Код принудног одузимања кафана и механа, које уживају месно право, има се процени оделито, додати вредност тога права по одредби члана 28. овог закона.

б) Принудно додавање услед регулације

Члан 112.

Кад сопственик имања, које је имало лице на улици, услед регулације има да изиђе напред на нову регулациону линију, или кад сопственик дође у положај да се побочно граничи с деловима земљишта приватног, општинског или државног, који делови не могу постајати као грађевинске јединице (в. чл. 82) дужан је: или да прими и присаједини те делове своме имању, споразумно с граничарима, или своје имање да уступи њима по одредбама о изборном суду и такмичењу предвиђени у чл. 85. овог закона.

в) Принудно давање накнаде општини.

Члан 113.

Општина београдска има право, да тражи од сопственика имања, поводом извршења регулације, накнаду у новцу за то што се вредност тих имања увеличава, у ова два случаја:

1. Кад се улица која постоји проширује, и
2. Кад се улица отвара преко или поред имања где пре регулације није била.

И о овој накнади покушаће се прво споразум између сопственика у питању и општине, па ако се до споразума не може доћи решиће о накнади изборни суд састављен по члану 106 овога закона.

Члан 114.

Право тражења накнаде за извршења регулације по чл. 113. застарева по овом закону за три године од дана довршеног проширења или отварања улице. А за накнаде по чл. 28. и 31. закона грађевинског за варош Београд од 11. децембра 1896. године застарева ово право за три године од ступања овог закона у живот.

ГЛАВА VI

Санитетска служба

Члан 115.

За извршење санитетског закона постоји у општини београдској самоуправна Санитетска Управа, која стоји под непосредним надзором Министра Унутрашњих Дела.

Члан 116.

Поглавите дужности Санитетске Управе у Београду јесу:

1. да се стара о стварању добрих хигијенских прилика;

2. да устроји лекарску службу за сиротињу, за школе и за прву помоћ;

3. да предузима кораке за отклањање зараза, а кад се појаве да их сузбија;

5. да врши санитетску службу проституције;

4. да врши санитетске прегледе јетсива и и пића: при улазу у Београд, на трговима, у кафанама и механама као и у свима радњама где се производе и продају;

6. да врши грађевинско-санитетску службу и сталан санитетски преглед станова, радионица и фабрика;

7. да врши надзор над чистоћом улица и тргова у шта спада и принудно чишћење дворишта приватних лица као и чишћење и поле-

вање пешачких стаза и уличног коловоза од стране грађана;

8. да врши све друге санитетско-полициске службе прописане законом санитетским или наредбама Министра Унутрашњих Дела издатим по том закону.

Члан 117.

За вршење хигијенске и санитетско-полициске службе у Београду прописује општинска Санитетска Управа Уредбу коју усваја општински Одбор, а има силу закона кад је одобри Министар Унутр. Дела.

Члан 118.

Општинска санитетска власт (чл. 6. овог закона) извиђа и казни све иступе учињене против санитетског закона или санитетске Уредбе прописане по претходном члану,

Наплаћене новчане казне уносе се у буџет општински и служе за лечење сиротиње.

Члан 119.

Забрањује се израда јестива и пића на улици: као што је печење и готовљена јела и пића и њихова продаја.

Која се јестива и напиту могу продавати на улици или тржиштима и у каквим судовима прописује се санитетском Уредбом.

Члан 120.

Забрањује се становање београдском грађанству у становима влажним, мрачним и у опште нездравим.

У року од шест месеци по ступању овог закона у живот, дужна је општина београдска да изврши санитетски преглед свих станова у свом атару и оцени их да ли су са хигијенског гледишта погодни за становање или нису.

Члан 121.

Оцену о употребљивости станова врше санитетске комисије коју састављају по један одборник општински, један лекар и један инжињер или архитекта.

Комисија доноси за сваки оделит стан или за извесне просторије (собе, кујне и т. сл.) решење, да су по здравље штетне и према томе за становање неупотребљиве.

Члан 122.

Сваки стан или просторију, које комисија по чл. 120. оцени решењем за неупотребљив за становање дужан је сопственик тога стана у року од 15 дана испразнити и по својој вољи или за становање преправити или на што друго употребити.

Ако је сопственик незадовољан оценом комисијом може тражити од општинског суда о своме трошку, а у року од три дана поновну оцену другом комисијом истог састава, коју именује санитетски Савет при Министарству Унутрашњих Дела.

Оцена ове друге комисије је завршна и њено решење, која се мора изрећи у року од 10 дана извршно.

Члан 123.

Сопственик који после извршног решења санитетске комисије не испразни стан оцењен као неупотребљив, казни се пресудом општинског суда новчано од 100—500 дин.

Ова се казна не може заменити затвором. Сопственик који би једном оцењени стан као неупотребљив, пре него што би добио решење од општинске власти, да га може поново употребљавати за становање, исти за становање употреби казни се пресудом општинског суда

новчано од 100—500 динара и за сваки дан бесправног становања по 10 динара у корист општ. благајнице.

Ако је општинска власт о овоме сазнала од каквог приватног потказивача, овоме припада половина новчане казне као потказивачка награда.

ГЛАВА VII

Општински службеници

Члан 124.

Поред општинских часника који долазе на своја места избором, постоје у општини београдској за отправљање послова и општински службеници.

Општинских службеника има од три врсте а то су:

1. виши чиновници, као што су управници и старешине појединих одељења и одсека.

2. нижи чиновници, као што су помоћници старешина, канцелариско особље и помоћно стручно и техничко особље било са факултетском спремом или с нижом школском спремом; и напоследку

3. привремени чиновници и остало ниже особље као што су дневничари, практиканти, преписачи, цртачи, чувари, служитељи и надничари.

Члан 125.

Виши и нижи чиновници општински примају се у службу стечајем, у којем се прописују потребне особине (квалификације).

Стечајне пријаве прима општински Суд и чини избор међ пријавницима о чем извештава општински Одбор, који има право да провери пријаве и документе пријавника и на случај неправилности да врати Суду предмет стечајни на поновну оцену и избор.

Члан 126.

Све општинске више и ниже чиновнике поставља општински Суд својим решењем по одобрењу општинског Одбора и издаје им уверење о постављењу.

Привремене чиновнике и остало особље постављају старешине одељења по одобрењу Суда, изузимајући дневничаре и надничаре, које могу узимати у службу и отпуштати из исте и поједине старешине по овлашћењу Суда.

Члан 127.

У року од шест месеци по ступању овог закона у живот општина београдска израдиће Уредбу о општинским службеницима, у којој се прописују права и дужности општинских службеника.

Овом уредбом стечена права не могу се изменом њезином крњити.

Уредба ова мора садржати одредбе, по којима општински службеници не могу бити у горем положају од чиновника државних поглавито што се тиче њиховог отпуштања из службе унапрења, обезбеђења на случај болести, после извесног рока службе као и обезбеђења њихове пордице на случај смрти.

ГЛАВА VIII.

Особена наређења.

Члан 128.

После године дана ступања овога закона у живот забрањује се како општинској тако и полициској власти да врше у Београду јавне продаје покретности на улици или у радњама, оних предмета и робе, који се имају јавно продавати по прописима закона земаљских. Те продаје имају се обављати у нарочито за ту сврху подигнутој згради, с тим да се предмети и роба одређени за продају морају ставити на углед грађанству бар за три дана пред продају.

Општина београдска је тога ради дужна, да подигне у предњем року нарочиту зграду, у којој ће се продаје вршити, а има право за ту службу да наплаћује од сваке продаје или предмета нарочиту таксу, која има да покрије трошкове око подизања ове зграде, њезино одржавање и одржавање службе у њој.

Члан 129.

Општина београдска је дужна у року од годину дана да отпочне, а за три године да доврши грађење нарочите зграде за јавне зборове и скупове, приређивање изложба, држање предавања, смештај уметничких и занатских школа, хуманих, просветних, уметничких и националних друштава, како би Београд постао средиште српског културног и националног живота.

Општина београдска прописује правила за подизање ове грађевине и њену јавну употребу.

Завршна наређења

Члан 130.

Све уредбе и правилници који се имају донети по одредбама овог закона, а имају силу закона обзнањују се у Српским Новинама.

Члан 131.

Овим се законом укидају: Закон о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884.; Закон грађевински за варош Београд од 11. децембра 1896.; наређења закона санитетског о физикату за град Београд; наређења закона о установљењу грађев. одељења Управе гр. Београда, које се установе укидају;—као и све остале одредбе законске, које се противе нарочитим одредбама овог закона.

